

Dr. Kolláth György

A miniszterelnök a kispártok javára az 1989. október 30-án kihirdetett, egyszeri alkalomra szabott, mégis hatályos választójogi törvény / az 1989. évi XXXIV. tv./ 5 %-os küszöbértékét - kellően nem egyeztetett gondolkísérletként - szeretné korlátozni. Elgondolása: az a párt, amelyik az egyéni választókerületek közül legalább háromban mandátumhoz jut, a listás eredményével együtt - az 5 %-os küszöb ellenére - parlamenti frakciót alakíthat. A felvetés kérdések özönét indítja el. Így válhatnak három körzet nyomán virtuálissá az 5 %, s képződhetnek akár (fél)tucatsnyi frakció?! Nem ismerős egy kicsit a bűvös számsor? Már csak ez hiányzott?! A saját(os) mennyiség számít, a minőség, a következmény érdektelen? Ismét közjogi ötletelés jelentene csodafegyvert? A parlamenti, belső /együtt/működés kritikán aluli: sebjaj, ha többen, többféleképpen mondják, csinálják ugyanazt vagy éppen annak ellenkezőjét, attól bármi jobb lesz? Kinek is?

Cím
Három körzet, öt
százalék, (fél)tucatsnyi
frakció?

Dátum
2005.11.07.

A listás bejutást korlátozó norma a rendszerváltás terméke. Hajdanában 4 % volt, s az ún. „weimarizálódásnak” kíván elejét venni. Az volt az ésszerű, ma is fontos kiinduló pont, hogy ha a Házban szétforgácsolódott erők küszködnek egymással, akkor markáns, legitim döntések aligha születnek. El lehet ugyan filozofálgatni a tennivalókról, ki lehet egyezni a jóformán semmiről három-négypárti alapon, de a tett halála az okoskodás. Modern parlamentáris demokrácia elképzelhetetlen erős, hiteles, döntésképes (minálunk egykamarás) Országgyűlés nélkül. Felhívása önmagán túlmutatóan veszélyes volna. Nem mindegy, hogy a szélsőséges erő kívül van-e a parlamenten, avagy hely, tisztség, méltóság, bóné jár neki is – s ettől majdhogynem szalonképes. Ezzel itthon nem kellene számolni? A Diéta csakugyan diétára szorul, ám a gyógymód nem pártos számmisztikában keresendő. Kivéve, ha immár nem műtünk, hanem boncolunk.

A balkézről jött, diagnózis nélküli felvetés a levegőben lóg: nem része a választójogi (és annak következtében: a parlamenti) reform csordogáló, négypárti, tehát konszenzus-képtelen ötletbörzéjének, hanem egyedi, kivételes mentőöv, úri gesztus a jövőre szóba jöhető koalíciós feleknek. Egyelőre azt se tudni: melyeknek is? Megkerülő csel ez a javából: gyp, labda, kapu, néző, bíró sem kell hozzá. Az ellenfél nyomban letámadja. Elvannak egymással. Komoly dolgokról pedig addig se essék szó!

Jó ideje zeng a közbeszéd attól, hogy a kétpártiság csúf és veszélyes dolog. Csipetnyi túlzással: az egyik kötél általi, a másik golyó általi vég(let). Van gond itthon, csak hogy az nem írható le egyszerűen a kétpártiság rémképével. Szinte seholy a közpolitikai világában, így a választási rendszer terén sem csereszabatos a politikai eszköz és mód alkalmazása a jogi szisztéma folytonos, tetszés szerinti tologatásával. Több és más a vezető politikus dolga és felelőssége, minthogy rövidtávú érdeke szerint megpróbálja átrajzolni a küzdelem terepét, szereplőit, játékszabályait. Öreg hiba, ha nyoma nincsen a rendszer értő elemzésének, lehetőségei hatékony kihasználásának, hanem e helyett nyomban új sakktablát, új bábukat kérnek. A taktikai csőllátás kísérteties és elkedvetlenítő.

Pár évtizede, Európa-szerte stabilan kirajzolódik 4 politikai irány és erőter: konzervatív párt-ideológia, baloldaliság, liberális nézetrendszer és a zöldek modern, szervezett fellépése. /Ötödik (had)oszlopként (főként a párizsihoz hasonló megoldatlanságok, bajok bumeráng-hatásaként) bizony Európa-szerte is előszivárognak szélsőséges politikai szereplők, össznépi, fundamentalista megmondók és tüzzel-vassal megoldók, nem ritkán zsigeri-idegi alapon politizálók./ Ha az

Dr. Kolláth György

előbbieket (!) modern, honi megfelelőjéről volna szó, az ötlet megérne egy misét (mesét), de így alkalmasint senki nem gondolta végig. Helyette megint előjött a típustűnet: fölroppen egy cél, ám világos perspektívák, hozzárendelt eszközök, elemzett, kiszámolt hatások, jogi illeszkedések, azaz perfekt megoldások nélkül. Csepegtetett közjogi vizionálást kapunk - valóságos esélyek, adekvát lépések híján. Elég, ha a saját térfélen van a szó?! A parlamenti 2/3 is bakfitty?! Ellazsálása rákenhető a patkó túloldalára.

Ideje feltenni a kérdést, hogy vajon a rendszer bűnrossz, avagy azok teljesítménye elidegenítő, akik a mandátumukat a csekély tudás, a másfél évtizedes bebetonozódás, a szervilis unalom, az emelkedett múltbamerengés, más üres beszéd, netán a kocsmai élet képeivel jelenítik meg. Tudják-e még, hogy a gazda az adófizető és választópolgár, akik között lehet pár együgyű ember, de az egész együttvéve nem ostoba. És akiknek tilos szemrehányást tenni a voksért, mert a kockázat is az övék. Politikailag megérlelt, európai trendek szerinti, szerves fejlődésre van-e szükség, avagy a prompt koalíciós érdekhez, ínséghez kell szabni az elvileg időtálló, pártsemleges szabályokat?

A nagy ötlet olyan, mint a Keresztapa III. része: az eleje nélkül megfoghatatlan, sőt unalmas.